

AS Egelands Verk
Uranienborg terrasse 9,
0351 Oslo

Oslo, 24. Oktober 2025

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

KONSESJONSSØKNAD SØNDELED KRAFTVERK – SØKERS KOMMENTARER TIL INNKOMNE HØRINGSUTTALELSER

**Høringsuttalelse fra Agder fylkeskommune v/Anna Despard Asgard (Ref. 20/25926-27),
søkers kommentar:**

- Terrenginngrep. Relativt sett anses terrenginngrepene å bli svært begrenset. De består i hovedsak av etablering av midlertidig anleggsvei rundt og bak eksisterende dam, kraftstasjonstomt, utløpskanal og permanent atkomst til kraftstasjon. Se søknadens vedlegg 2 og 3. Den midlertidige anleggsveien planlegges lagt der hvor inntakskanal/-kum ligger i dag, og vil neppe kreve ytterligere areal. Kraftstasjonstomt vil bli bebygget/dekket, og vil ikke etterlate seg nevneverdige sår i terrenget. Utløpskanalen vil måtte senkes noe inn mot kraftstasjonen, og eventuell fjellskjæring antas å bli inntil 1-1,5 m dyp. Denne kan eventuelt plastres med lødd stein. Permanent vei til kraftstasjon bygges som fylling på terrenget, med arrondering.
- Høyder, volum, utforming, etc. På søknadstidspunktet er det ikke utarbeidet målsatte snitt- eller fasadetegninger. De vil komme i detaljplanfasen. 3D-illustrasjonen av bygningene i søknaden (Fig.3) kan likevel benyttes som et utgangspunkt. Illustrasjonen viser at høyeste punkt vil være topp inntakskum, samme høyde som i dag. Kraftstasjonsbygningen vil bli bygget vegg i vegg med inntakskummen, men vil senkes lavere ned. Også dammen vil få samme høyde som i dag. Detaljplanen vil bli sendt på rutinemessig høring, men utbygger tar gjerne innspill til utforming, estetikk, osv. under utarbeidelsen.
- Erosjon, rystelser, støy, støv, etc. I driftsperioden skal vannstanden bak dammen holdes tilnærmet konstant på samme nivå som før kraftverket ble stanset, og erosjon vil dermed i prinsippet ikke forekomme. I byggeperioden kan det ikke utelukkes at det kan bli noe støv eller rystelser som følge av sprengningsarbeider, graving og transport. Utbygger plikter å etablere internkontroll for bygge- og driftsperioden, etter forskrift fra vassdragslovgivningen (FOR 2011-10-28 nr. 1058, IK-vassdrag). Internkontrollen skal beskrive hvordan utbygger forebygger skader på omgivelser ved f.eks. sprengningsarbeider, hvordan støyende arbeider skal unngås under seremonier i kirken, osv. Internkontrollen skal godkjennes av og følges opp av miljøtilsynet i NVE. Støy i driftsperioden anses ikke å være noe stort tema, da lavtrykksturbiner (Kaplan) er svært støysvake. Det vil likevel, i samarbeid med leverandør, bli vurdert om det er

behov for å anlegge lydfeller i utløpskanalen.

- Kulturarv – automatisk freda kulturminner. Avdeling for kulturarv varsler at det vil bli gjort arkeologiske undersøkelser i influensområdet for å avklare forholdet til automatisk freda kulturminner. Søker anmoder om at undersøkelsene blir gjennomført så tidlig at ikke konsesjonsprosessen blir forsinket. Aktsomhetsplikten etter §8 i Kulturminneloven skal bli ivaretatt i internkontrollen som opprettes for byggeprosjektet.
- Norsk Maritimt Museum. Vannspeilet bak dammen vil i driftsperioden holdes tilnærmet konstant på 10,5 m.o.h. Det er kun i ekstraordinære situasjoner, som ved reparasjonsarbeider på luker, etc., at vannet tappes ned ved hjelp av bunnluken. Det skal ikke gjøres inngrep i elvestrengen oppstrøms dam som kan påvirke vannstanden i Brøbøvann ytterligere.
- Uttalelse fra regional gravplassmyndighet. Utbygger anerkjenner de spesielle kravene som foreligger til etablering av virksomheter og arbeid nær gravplasser, og vil hensynta dette. Konkrete tiltak og hensyn vil synliggjøres i internkontrollplanen, og er i hovedsak gjort rede for i punktene over.

Høringsuttalelse fra Mattilsynet v/Eli Marie Thompson/Jorunn Aasgard Grini (Ref. 2025/127297), søkers kommentar:

- Det er gjennom grunnvannsdatabasen GRANADA gjort innledende kartlegging av grunnvannsforekomster og drikkevannsforsyning. Før anleggsstart vil det gjennomføres ytterligere undersøkelser i påvirket område.
- For å forebygge og forhindre risiko for spredning av smittsomme sykdommer til dyr, vil det gjennom internkontrollen bli stilt krav til entreprenører om vask og passende desinfeksjon av anleggsmaskiner
- For å forebygge forurensing av overflatevann og eventuelle resipienter under byggingen, kan entreprenør vil bli pålagt å benytte drivstofftanker med dobbel vegg, samt å ha absorpsjonsmasse i beredskap i tilfelle spill eller lekkasje av drivstoff eller olje. Dersom egen drivstofftank for etterfylling plasseres i terrenget, skal dette skje på sted hvor det ikke er fare for avrenning til vann. Eventuelt skal det suppleres med egnet spillbrett. Disse forholdene vil bli nærmere beskrevet i internkontrollplanen.

Høringsuttalelse fra Søndeled sokn og Risør kirkelige fellesråd, søkers kommentar:

Søker takker for kommentar og tar denne til etterretning.

Høringsuttalelse fra Risør kommune v/Berit Weiby Gregersen (Ref. 20/3906-28), søkers kommentar:

Søker takker for positiv behandling og kommentar, og tar dette til etterretning.

Høringsuttalelse fra Gjerstad Jeger og Fiskerforening og Risør Jeger og Fiskerforening - Søknad vedrørende Sønedeled kraftverk - saksnr 202201807, søkers kommentar:

Søker takker for kommentar, og tar denne til etterretning.

Høringsuttalelse fra Norges Jeger og Fiskeforbund v/Siri Pahrman, søkers kommentar:

Søker takker for kommentar, og vil gjerne tilføye:

- Narrative som har etablert seg om at elvestrekningen som påvirkes av Sønedeled kraftverk har stort potensial som gyte- og oppvekstområde for anadrom fisk, og at riving av dam Sønedeled automatisk vil sikre en positiv utvikling for fisk, ål og nøye, er i sterk motstrid til konklusjonene i fiskefaglige rapporter utarbeidet fra 2020 og utover. I det videre henviser vi til søkers tilsvarende statsforvalteren i Agder, hvor dette blir gjennomgått punkt for punkt.
- Da Gjerstadvassdraget ble vernet (1973) var Sønedeled kraftverk i drift. Som kjent omfatter vernet også kulturverdier, som industrimiljøer, etc. Kraftverket m/dam er en del av dette industrimiljøet.
- I konsesjonssøknaders konsekvensvurdering skal det defineres og legges til grunn et «0-alternativ», dvs. hva utfallet blir dersom dagens tilstand fortsetter. For Sønedeled kraftverk er dette 0-alternativet en eksisterende dam med åpen bunnluke. Dersom utfallet skulle bli at dammen skal rives, er dette et tiltak i seg selv som må vurderes etter §7 i vannressursloven. Dersom riving er til ulempe for allmenne interesser, kreves konsesjon etter §8.

Høringsuttalelse fra Arne Lauvhjell, søkers kommentar:

Søker takker for kommentar og tar denne til etterretning.

Høringsuttalelse fra Johnny Hommefoss, søkers kommentar;

Søker takker for kommentar og nyttig bakgrunnsinformasjon, og tar denne til etterretning

Høringsuttalelse fra Fossingkraft AS v/Ulf Andreassen, søkers kommentar.

Søker takker for kommentar og nyttig bakgrunnsinformasjon, og tar denne til etterretning

Med vennlig hilsen
AS Egelands Verk

Fredrik Nilsen – Daglig leder